

Kontroverzni aditiv

Aspartam kancerogen?

Dopušteni dnevni unos treba se hitno procijeniti

Međunarodna agencija za istraživanje raka u srpnju će deklarirati umjetno sladilo aspartam kao "moguće kancerogen za ljude"

Osoba teška 60 kg morala bi svaki dan popiti između 12 i 36 limenki dijetalnih pića, ovisno o količini aspartama u piću, da bi bila u opasnosti

TANJA RUDEŽ

Medunarodna agencija za istraživanje raka (IARC), odjel za istraživanje raka Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), u srpnju će deklarirati umjetno sladilo aspartam kao "moguće kancerogen za ljude", objavio je prije nekoliko dana Reuters pozivajući se na dva izvora.

Aspartam je aditiv koji spada u skupinu umjetnih sladila. Nosi oznaku E 951. Njegova najviše dopuštena količina (NDK) u pojedinim proizvodima propisana je Uredbom (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o prehranbenim aditivima. Oko 200 puta je sladi od šećera, stoga je odlična njegova zamjena jer se u jako malim količinama postize ista slatkoća uz nisku energetske vrijednosti. Prihvatljiv dnevni unos iznosi 40 mg/kg tjelesne mase - pojasnila je Sonja Serdar, voditeljica Laboratorija za kemijske analize hrane Nastavnog zavoda "Dr. Andrija Štampar" u Zagrebu.

Potencijalna opasnost

Aspartam sadrže isključivo proizvodi koji se deklariraju 'sa smanjenom energetske vrijednosti ili bez dodanog šećera'. Neki od njih su sladoledi, džemovi, bezalkoholna pića, bomboni za svjež dah, žvakaće gume, dodaci prehrani, a dolazi i kao sastojak stolnih sladila - dodala je Sonja Serdar.

IARC ima za cilj procijeniti je li nešto potencijalna opasnost ili ne, na temelju svih objavljenih dokaza, ali se ne bavi time koju količinu proizvoda osoba može sigurno konzumirati. Takvu preporuku daje drugi stručni odbor WHO-a za prehranbene aditive, poznat kao JECFA (Zajednički

stručni odbor WHO-a i Organizacije za hranu i poljoprivredu za prehranbene aditive) i nacionalni regulatori. Slični zaključci IARC-a u prošlosti, za različite tvari, izazvali su zabrinutost među potrošačima u pogledu njihove konzumacije, doveli do tužbi i izvršili pritisak na proizvođače da preispitaju recepte i zamijene ih alternativama.

To je dovelo do kritika da IARC-ove procjene mogu zbuniti javnost. JECFA, WHO-ov odbor za aditive, također preispitu-

je korištenje aspartama ove godine. Njegov sastanak započeo je krajem lipnja, a svoja otkrića treba objaviti istog dana kad IARC objavi svoj zaključak. Od 1981. godine JECFA smatra da je aspartam siguran za konzumaciju unutar prihvaćenih dnevnih granica.

Na primjer, odrasla osoba teška 60 kilograma morala bi svaki dan popiti između 12 i 36 limenki dijetalnih gaziranih pića, ovisno o količini aspartama u piću, da bi bila u opasnosti.

Promjene u navikama

Sve prethodne procjene međunarodnih tijela, u čijem radu sudjeluju brojni stručnjaci koji evaluiraju dostupna znanstvena istraživanja, potvrdile su kako je konzumacija sigurna u slučaju prihvatljivog dnevnog unosa do 40 mg/kg tjelesne težine. Preventivno, u skladu s dostupnim, sve većim brojem znanstvenih istraživanja i povećanjem zastupljenosti zaslađivača u prehranbenim proizvodima i globalno prisutnim promjenama u prehranbenim navikama, pogotovo u djece, pokrenut je proces ponovne procjene prihvatljivog dnevnog unosa, procjene izloženosti aspartamu kroz prehranu te ocjene sigurnosti i karcinogenosti aspartama. Rezultati će biti objavljeni 15. srpnja na stranici Međunarodne agencije za istraživanje raka - rekla je prim. dr. sc. Matijana Jergović, voditeljica Odjela za procjenu rizika i logistiku Nastavnog zavoda "Dr. Andrija Štampar". □

MATIJANA JERGOVIĆ
NASTAVNI ZAVOD
DR. ANDRIJA
ŠTAMPAR

Pokrenut je proces ponovne procjene prihvatljivog unosa, procjene izloženosti aspartamu kroz prehranu te ocjene sigurnosti i karcinogenosti aspartama. Rezultati će biti objavljeni 15. srpnja

SONJA SERDAR
NASTAVNI ZAVOD
DR. ANDRIJA
ŠTAMPAR

Aspartam je oko 200 puta je sladi od šećera, stoga je odlična njegova zamjena jer se u jako malim količinama postize ista slatkoća uz nisku energetske vrijednosti. Prihvatljiv dnevni unos iznosi 40 mg/kg tjelesne mase

Polemika

Prehranbena industrija ljuta na WHO

Navođenje aspartama kao mogućeg karcinogena ima za cilj potaknuti dodatna istraživanja, kažu izvori bliski IARC-u, što će pomoći agencijama, potrošačima i proizvođačima da donesu čvršće zaključke. No, to će ponovno pokrenuti raspravu o ulozi IARC-a, kao i sigurnosti zaslađivača.

Nedavno je WHO objavio smjernice savjetujući potrošače da ne koriste zaslađivače koji nisu šećer za kontrolu tjelesne težine. To je izazvalo buru u prehranbenoj industriji, koja tvrdi da zaslađivači mogu biti od pomoći ljudima koji žele smanjiti količinu šećera u svojoj prehrani. □